

inhabitants on the basis of socio-economic development. One of the problems that needs to be solved is the problem of perception of reforms by the inhabitants of the united territories. The results of the reform of local self-government on the basis of decentralization prove the correctness of the chosen vector of state policy, as it gave impetus to the formation of a viable and closest to the citizen institution of power — local self-government. Due to the reform, the living standards of the population and the development of cities, towns and villages are projected to increase, as the main task is the economic growth of united territorial communities.

It is established that in order to improve the effectiveness of the reform of local self-government, it is necessary to ensure: revision and formation of a long-term plan for the association of territorial communities with maximum consideration of geographical, cultural, ethnic and other specifics of communities; information and explanatory support of the process of association of territorial communities; conducting training seminars for local government officials and the public on various aspects of reform.

Key words: *local government, united territorial community, socio-economic development, local communities, decentralization*

УДК 368.021

DOI 10.31395/2415-8240-2021-98-2-186-194

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

О. В. РОЛІНСЬКИЙ, кандидат економічних наук

Б. С. ГУЗАР, кандидат економічних наук

Ю. В. УЛЯНИЧ, кандидат економічних наук

О. В. ПОНОМАРЕНКО, викладач

Уманський національний університет садівництва

У статті розглядається вагомість сучасних інформаційних технологій в діяльності страхових компаній України. Досліджено спектр сучасних програмних продуктів та інформаційних технологій, які є поширеними у використанні на страховому ринку України. Розглянуто ключові складові інформаційних технологій діяльності страхових компаній. Обґрунтовано поняття та досліджено фінансування Insuretech. Проаналізовано проблематику розвитку інформаційних технологій на страховому ринку України та запропоновано шляхи її покращення.

Ключові слова: *страхування, інформаційні технології, страховий ринок, страхова компанія, комп'ютерні системи, програмне забезпечення.*

Постановка проблеми. В умовах цифровізації економічних відносин суб'єкти страхового ринку не можуть залишатися осторонь цих процесів, тому з метою підвищення якості і рівня доступності страхових послуг необхідним є поширення інформаційних технологій в страхуванні.

Головним стимулом упровадження інтернет обслуговування страховими компаніями є необхідність зменшення витрат, розширення географії діяльності, забезпечення диверсифікації ризиків. Не менш важливими факторами є простота та комфортність купівлі страхового продукту в режимі on-line. Спираючись на власний досвід діяльності на страховому ринку України керівники страхових компаній дійшли висновку, що підприємницька діяльність потребує розвиненої системи інформаційних технологій страхування ризиків, яка б базувалася на сукупності якісних і кількісних оцінок умов та чинників, що діють у внутрішньому і в зовнішньому середовищі страхувальника.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням теоретичних засад та особливостей розвитку страхової діяльності на основі інноваційного розвитку займалися такі вітчизняні вчені, як В. Базилевич, О. Залетов, Р. Пікус, Н. Приказюк та ін. Питанням розвитку Інтернет-страхування присвячені праці: С. Науменкова, О. Новак, Н. Спіцина, І. Федішин. Серед зарубіжних вчених питаннями розвитку інформаційних технологій в страхуванні займалися М. Рейнор, С. Крістенсен, С. Вілрайт, В. Зултовські, П. Віелрейчер, Р. Косія, М. Мюлер-Рейхарт, К. Кйонсан, та ін. Однак, незважаючи на значні наукові напрацювання є доцільність подальших наукових досліджень у галузі інформаційних технологій в секторі страхування, в зв'язку з постійними трансформаційними змінами в даному секторі економіки.

Методика досліджень. Теоретико-методологічною основою проведеного дослідження були праці вітчизняних і зарубіжних науковців, провідних вчених та практиків у сфері розвитку інформаційних технологій страхового ринку. В процесі дослідження використовувались загальнотеоретичні методи. При дослідженні теоретичних аспектів розвитку інформаційних технологій страхування використано системний метод. При дослідженні найпопулярніших програмних продуктів та інформаційних послуг страхових компаній України використано метод аналізу. За допомогою абстрактно-логічного методу – обґрунтовано і викладено висновки та пропозиції стосовно розвитку інформаційних технологій на страховому ринку України.

Результати дослідження. Інформаційні технології та їх складові охоплюють надходження, систему руху й перетворення інформації, включаючи класифікаційні переліки всіх даних, методи їх кодування, зберігання та передавання. Розробка інформаційних технологій діяльності страхових компаній спрямована на використання технічних засобів управління для постачання необхідної інформації відповідним органам управління з метою організації: – безперервного процесу збирання, опрацювання, зберігання й пошуку інформації, а також передачі її на різні рівні управління; – високої надійності та імовірності інформації відповідно до встановлених вимог щодо збирання та опрацювання на кожному рівні управління.

Інформаційні технології діяльності страхових компаній мають включати три основні аспекти: інформаційний фонд (набір даних, зведень, необхідних для прийняття відповідних управлінських рішень); спеціальні прийоми і методи інформаційного забезпечення (таблиці урахування документообігу, схеми документопотоку, а також спеціальні матриці) та методи опрацювання

інформаційного забезпечення (планування, прогнозування, економічний аналіз) (рис. 1). [1].

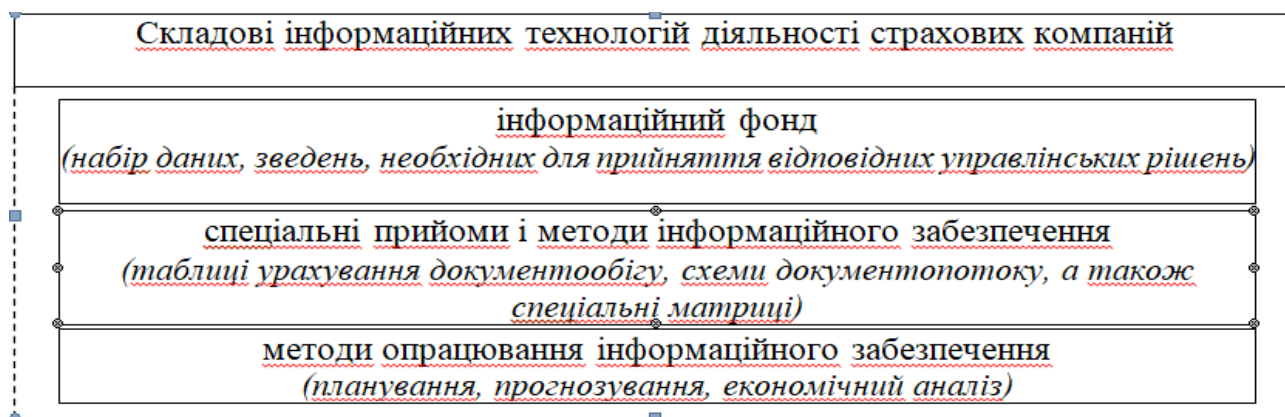

Рис. 1. Ключові складові інформаційних технологій діяльності страхових компаній

Інформаційна система страхових компаній пов'язана з вирішенням завдань бухгалтерського обліку, накопиченням інформації за окремими видами наданих страхових послуг, створенням інформаційних баз даних клієнтів за різними видами страхування, організації інформаційного середовища для зв'язку страхувальників та страховиків між собою та з страховими компаніями.

Нині саме корпоративні інформаційні системи, які дозволяють створити єдиний інформаційний простір та вести бухгалтерський облік, використовують страхові компанії для ведення операційної діяльності, а комп'ютерні системи, які є у вжитку страховиків класифікують за п'ятьма ознаками:

1. системи, які виконують виокремлені елементи технологічного процесу на підприємстві (Парус Підприємство, Галактика, 1С: Підприємство 8, SAP R/3; MS AXAPTA (Navision); BAAN; Frontstep, IPS Applications та ін.).

2. Універсальне програмне забезпечення, яке орієнтоване на виконня практично усіх операцій технологічного циклу (MySQL, PostgreSQL, Oracle, MSSQL, Access, Sybase. На страховому ринку України найбільш вживаним програмним продуктом є Oracle Insurance.

3. Програмне забезпечення, яке дає змогу візуально (графічно, таблично) представити бізнес-процеси організації, тобто візуалізувати (CRM системи, програмне забезпечення фірми WinPeak International Insurance).

4. Програмне забезпечення, що описує та моделює бізнес процеси. Передбачає забезпечення процесу маршрутизації документів (DocFlow) і управління потоками робіт (WorkFlow).

5. Програмне забезпечення яке моделює і аналізує поведінку бізнес-процесів страхової компанії на основі технологій імітаційного моделювання.

Сучасні потреби страхувальників обумовлені розвитком цифрової економіки, що разом з новими інформаційними технологіями забезпечують для страхових компаній можливості для зростання на основі отримання конкурентних переваг.

Останнім часом відбувається значне зростання інвестицій в діяльність Insuretech – технологічних компаній, значний ріст яких пов'язаний із ростом

цифрової економіки. Головною ціллю діяльності InsureTech – технологічних компаній є розробка IT-рішень для страхових компаній.

Свою назву InsureTech – технологічні компанії отримали за аналогією із FinTech – фінансово-технологічними компаніями, що займаються розробкою IT-рішень для фінансової сфери, зокрема, банків.

Починаючи з 2012 року обсяги інвестицій в InsureTech почали стабільно зростати, а максимальне значення припало на 2020 р. (рис. 2).

Рис. 2. Загальне (всесвітнє) фінансування Insur Tech, 2016-2020 рр. [2]

В деяких країнах з появою InsureTech знизилися регуляторні бар'єри входу на ринок. У Великобританії, Сінгапурі, Австралії такі компанії отримали можливість впроваджувати інноваційні бізнес-плани в окремих сегментах ринку, дотримуючись регуляторних бар'єрів частково у порівнянні із діючими учасниками страхового ринку.

Згідно із даними McKinsey, незважаючи, що першим ринком для InsureTech були США, на теперішній час лише 46 % цих компаній розташовані в даному регіоні. Ще 40 % знаходяться в країнах Європи, Близького Сходу та Африки. Після США, друге та третє місце за кількістю зареєстрованих InsureTech займають Великобританія та Німеччина. Діяльність InsureTech охоплює всі сфери страхування і страхові продукти. Нині діяльність InsureTech найбільш популярна на етапі розподілу, особливо в сфері страхування нерухомості та страхування нещасних випадків (P&C – property and casualty) [3]. Використання сучасних інформаційних технологій дозволяє краще задовольнити потреби окремих клієнтів, забезпечуючи надання послуг без посереднього контакту страховика зі страхувальником. Страховим компаніям потрібно модернізувати та вдосконалити свої послуги через впровадження проривних технологій для досягнення конкурентоспроможності.

Вагомим кроком в цьому напрямі стало створення страхових онлайн-магазинів. У них можна придбати не лише внутрішній та міжнародний електронний поліс страхування автоцивільної відповідальності, але і оформити замовлення онлайн на страхування майна, туристів, каско, здоров'я, від нещасних випадків.

На сайтах таких страхових компаній є онлайн-кабінет, онлайн-магазин, є можливість «онлайн-оплати», яка ґрунтується на співпраці з банківськими установами й активно впроваджується на страховому ринку. Частка страховиків, які пропонують таку послугу складає всього 10 % від загальної кількості, але саме ця технологія нині активно впроваджується в діяльність страхових компаній (рис 3, 4).

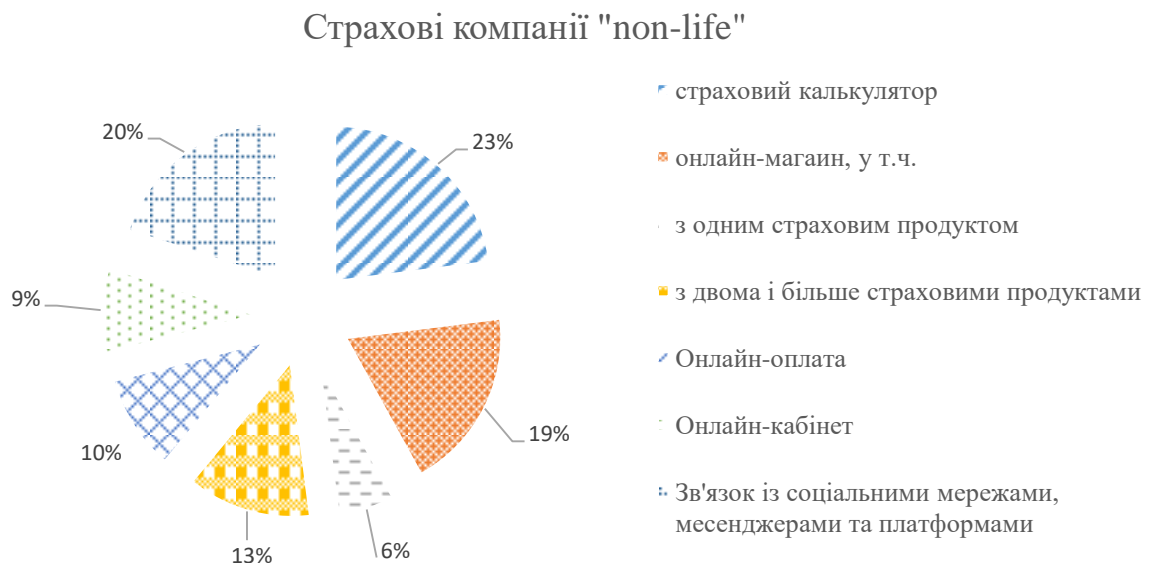

Рис. 3. Частка страхових компаній, які використовують елементи технологічних інновацій на офіційних веб-сайтах, 2020р., [4]

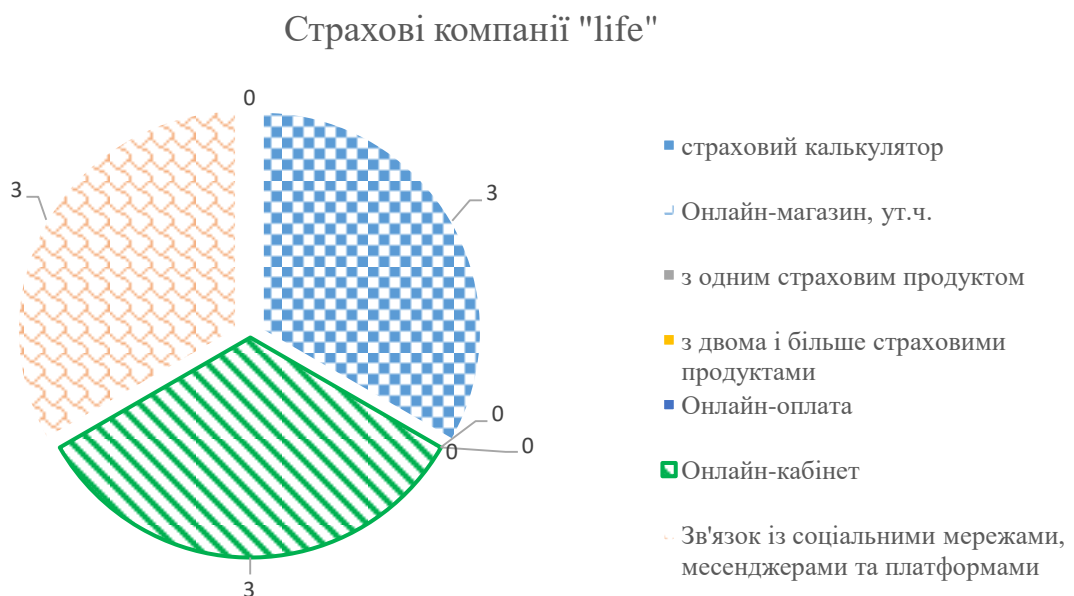

Рис. 4. Частка страхових компаній, які використовують елементи технологічних інновацій на офіційних веб-сайтах, 2020р., [4]

Лідерами продажів електронних полісів є: ПрАТ страхова компанія «ПЗУ Україна», ПрАТ «Страхова компанія «ВУСО», ПрАТ «Княжа вієнна іншуранс груп», ПрАТ «Українська пожежна страхова компанія», ПрАТ «Страхова

компанія «Уніка» [1]. Крім того на офіційних вебсайтах українських страхових компаній є посилання на мобільні додатки. Сучасними страховими компаніями, які користуються такою новинкою є: ПрАТ «Страхова компанія «УНІКА», ПрАТ «Княжа вієнна іншуранс груп», ПрАТ «Інго Україна», ПрАТ «Українська акціонерна страхова компанія «Аска», ТОВ «Страхова компанія «Грінвуд лайф іншуранс» та інші. Саме додатки страхових компаній допомагають клієнтам розрахувати вартість страхового договору, здійснити онлайн-оплату страхової премії, записатися до лікаря, завантажити особисті документи для страхової виплати.

Сучасними інформаційними технологіями страхового ринку є:

1. Вебсайт – сукупність вебсторінок, що є доступною в мережі Інтернет, які об'єднані за змістом і навігацією під єдиним доменним ім'ям. На сайтах розміщуються окремі елементи діджитал-технології: страховий калькулятор, оплата «онлайн», магазин страхових послуг, посилання на мобільні додатки.

2. Соціальна мережа – Інтернет-програма, яка допомагає окремим особам спілкуватися та встановлювати зв'язки між собою, використовуючи набір інструментів.

3. Чат-бот – комп'ютерна програма, яка розроблена на основі нейромереж і веде розмову за допомогою слухових або текстових методів.

4. Вебфорум – додаток для організації спілкування відвідувачів вебсайту; термін відповідає змісту вихідного поняття «форум»; форум пропонує набір розділів для обговорення; робота форуму полягає у створенні користувачами тем у розділах і подальшому обговоренні всередині цих тем; окремо взята тема, по суті, є тематичною гостьовою книгою.

5. Відеохостинг – сервіс, що надає послуги з розміщення відеоматеріалів на певну тематику.

6. Хмарні технології – послуги, що включають надання дискового простору для розміщення інформації на сервері та надає можливість зберігати свої дані, ділитися з ними в разі потреби та спільно редагувати й обробляти інформацію.

7. Телематика – технічний пристрій, основним завданням якого є формування інформації про стиль поведінки водія за кермом. Ця інформація в онлайн-режимі передається страховій компанії, результатом цього може бути пропозиція індивідуального страхового тарифу.

8. Автоматизовані системи перевірки достовірності страхових полісів – Комп'ютерні програми з широкою базою даних, які надають змогу перевірити достовірність страхового договору та термін його дії. [5]

Висновки. Однак, всупереч позитиву, глобальна комп'ютеризація призводить до певних проблем, серед яких слід особливо відзначити такі: несанкціонований сторонній доступ до інформації, її копіювання чи зміна; некоректна робота програмного забезпечення; технічні проблеми з обладнанням; помилки персоналу.

З метою покращення рівня застосування інформаційних технологій на страховому ринку України необхідно:

- розробити загальнонаціональну систему розкриття інформації;

- вирішити питання автоматизації обліку та формування бази даних клієнтів;
- забезпечити можливість оперативного прийняття рішень щодо страхових випадків;
- зробити доступною інформацію про скарги страхувальників та рейтинг страховиків.

Саме відсутність доступної аналітики у сфері страхування стримує його розвиток в Україні. Отже, інформаційні технології в діяльності страхового ринку України перебувають на стадії становлення та розвитку, діяльність вітчизняних страхових компаній стимулює сильна конкуренція іноземних страхових компаній. Тому впровадження інновацій в інформаційні технології є запорукою успіху в безкомпромісній конкурентній боротьбі.

Література

1. Корнієнко Ю. В. Вплив інформаційних систем і технологій на результативність надання страхових послуг. URL: <http://pck.kneu.edu.ua/?p=445> (дата звернення: 07.03.2021).
2. Insur Tech. URL: <https://finmonitoring.in.ua/NRA2019.pdf> (дата звернення: 19.05.2021).
3. Insur Tech. URL: <https://www.mckinsey.com/> (дата звернення: 25.05.2021).
4. В Україні укладено понад 1 мільйон електронних договорів ОСЦПВ // Новини МТСБУ. 18.11.2019. URL: <http://www.mtsbu.ua/ua/presscenter/news/155259/> (дата звернення: 25.05.2021).
5. Eling M., Lehmann M. The Impact of Digitalization on the Insurance Value Chain and the Insurability of Risks. *The Geneva Papers on Risk and Insurance – Issues and Practice*. 2018. Vol. 43. Iss. 3. P. 359–396.
6. Автоматизація страхування: теорія та досвід (інформація з перших рук) URL: <https://forinsurer.com/public/03/03/14/341> (дата звернення: 21.01.2021).
7. Адамик О. В., Сисюк С. В. Інформаційні системи управління підприємством: вибір базових технологій та програмного забезпечення. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 14. С. 891–895.
8. Шірінян Л. Фінансова надійність і фінансова стійкість страховиків. *Актуальні проблеми економіки*. 2007. № 9. С. 173–178.

References

1. Kornienko, Y. V. (2021). The impact of information systems and technologies on the effectiveness of insurance services. Available at: <http://pck.kneu.edu.ua/?p=445> (Access March 07, 2021).
2. Insur Tech. Available at: <https://finmonitoring.in.ua/NRA2019.pdf> (Access May 19, 2021).
3. Insur Tech. Available at: <https://www.mckinsey.com/> (Access May 25, 2021).
4. In Ukraine, more than 1 million electronic agreements concluded OTSPV. MTIBU News. 11/18/2019 Available at: <http://www.mtsbu.ua/ua/presscenter/news/155259/> (Access May 25, 2021).

5. Eling, M., Lehmann, M. (2018). The Impact of Digitalization on the Insurance Value Chain and the Insurability of Risks. *The Geneva Papers on Risk and Insurance – Issues and Practice*, vol. 43, no. 3. P. 359–396.

6. Insurance automation: theory and experience (first-hand information) Available at: <https://forinsurer.com/public/03/03/14/341> (Access January: 21, 2021).

7. Adamik, O. V., Sysiuk, S. V. (2016). Enterprise management information systems: the choice of basic technologies and software. *Global and national economic problems*, no. 14, pp. 891–895.

8. Shirinyan, L. (2007). Financial reliability and financial stability of insurers. *Current economic problems*, no. 9, pp. 173–188.

Аннотация

Ролинский А. В., Гузар Б. С., Ульянич Ю. В., Пономаренко О. В. Развитие информационных технологий на страховом рынке Украины

В условиях виртуализации экономических отношений субъекты страхового рынка не могут оставаться в стороне от этих процессов, поэтому в целях повышения качества и уровня доступности страховых услуг необходимо распространение информационных технологий в страховании.

Главным стимулом внедрения информационных технологий страховыми компаниями является необходимость уменьшения расходов, расширение географии деятельности, обеспечение диверсификации рисков. Не менее важными факторами являются простота и комфортность покупки страхового продукта в режиме online.

Страховой рынок Украины находится на стадии развития и формирования, имея целый ряд проблем и неопределенностей. Поэтому дальнейшее его информационно-технологическое развитие должно получить приоритетное значение в экономическом и социальном аспектах политики государства, учитывая ее евроинтеграционные ориентиры.

В статье рассматривается значимость современных информационных технологий в деятельности страховых компаний Украины. Исследовано спектр современных программных продуктов и информационных технологий, являющихся распространенными в использовании на страховом рынке Украины. Рассмотрены ключевые составляющие информационных технологий деятельности страховых компаний. Обоснованно понятие и исследованы финансирования Insuretech. Проанализированы проблематику развития информационных технологий на страховом рынке Украины и предложены пути ее улучшения.

Для дальнейшего развития Интернет-страхования необходимо усовершенствовать нормативно-правовую базу по этому вопросу; нужно, чтобы сайты страховых компаний содержали достаточное информационное наполнение и для клиентов предоставлялся ряд возможностей: получение правдивой информации о деятельности страховой компании и ее услугах; расчет стоимости страхового полиса с помощью он-лайн калькулятора; заполнения заявления на страхование; в случае страхового случая

осуществление дистанционной оплаты страхового полиса и страховых выплат; доставку страхователю страхового полиса, который был бы подтвержденным электронной подписью; он-лайн общения с клиентом на всех этапах продаж и обслуживания договора страхования.

Ключевые слова: страхование, информационные технологии, страховой рынок, страховая компания, компьютерные системы, программное обеспечение.

Annotation

Rolinskyi O. V., Huzar B. S., Ulianych Y. V., Ponomarenko O. V.

Information technology development on the Ukrainian insurance market.

In the context of virtualization of economic relations, the entities of the insurance market cannot avoid these processes, so in order to improve the quality and availability of insurance services it is necessary to extend information technology in insurance business.

The main motivation for the introduction of information technology by insurance companies is the need to reduce costs, expand the area of activities, ensure the diversification of risks. It is equally important the simplicity and comfort of buying an insurance product online. The insurance market of Ukraine is at the phase of development and formation, having a number of challenges and uncertainties. Therefore, its further information and technological development must obtain priority in the economic and social aspects of state policy, taking into account its European integration guidelines.

The article considers the importance of modern information technologies in the operation of insurance companies in Ukraine. The range of modern software products and information technologies, which are widespread in use in the insurance market of Ukraine, is studied. The key components of information technologies of insurance companies are considered. The concept of Insuretech funding is substantiated and researched. The problems of information technology development on the Ukrainian insurance market are analyzed and the ways of its improvement are offered.

For the further development of Internet insurance the improving of legislative framework on this point is essential; it is necessary that the websites of insurance companies contain sufficient amount of information content and a number of opportunities are provided for clients: obtaining truthful information about the activities of the insurance company and its services; calculation of the cost of the insurance policy using an online calculator; filling out an application for insurance; in the case of the event covered by the insurance, remote payment of the insurance policy and insurance payments; delivering to the policyholder of the insurance policy, which would be confirmed by an digital signature; online communication with the client at all stages of sales and administration of insurance policies.

Key words: insurance, information technology, insurance market, insurance company, computer systems, software.